

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2008. május 21.

DRÁMA

EMELT SZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA

2008. május 21. 14:00

Az írásbeli vizsga időtartama: 180 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen!

Csak annyi válaszelemet írjon, amennyit a feladat kér!

A feladatok megoldásakor tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat! Kövesse a feladatlap utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó képeket, szövegrészleteket!
- Használja a helyesírási szótárt!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- Az esszéfeladat (III.) értékelésre szánt (tisztázati) szövegrésze legalább 2 oldal terjedelmű legyen! Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
- A feladatsor elkészítse folyamán kizárólag a feladatlpra dolgozhat, illetve az esszéfeladat esetében annak beteltével pótlapokat kérhet a felügyelő tanártól. A pótlapokat a feladatlap sorszámozását folytatva, folyamatos sorszámmal kell ellátni.
- A nem értékelésre szánt (pl.: piszkozati vagy javított) szövegrészeket egyszeri áthúzással jelölje!

Az esszéfeladat megoldásakor az alábbi munkamenetet javasoljuk:

1. Értelmezze a címben megjelölt problémát, problémákat!
2. Építse be a szövegrészletekből és a képi anyagokból megszerzhető információkat, következtetéseket!
3. Építse be megoldásába önálló ismereteit, nézőpontját, véleményét!
4. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesíráásra is!
5. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve piszkozatot!

Az esszék javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- az ismeretek mennyisége, mélysége,
- a téma kidolgozottsága, a megközelítés sokszínűsége,
- a válasz megszerkesztettsége, nyelvhelyessége.

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

I.
ÁLTALÁNOS TÖRTÉNETI ÉS ELMÉLETI KÉRDÉSEK
(15 PONT)

1. Nevezze meg, melyik szerző művében melyik szereplő mondja az alábbi szállóigéket!
(Elemenként 0,5 pont, összesen 3 pont.)

a) „Nem adhatok mást, csak mi lényegem.”

Szerző:.....

Szereplő:.....

b) „Kizökkent az idő, - ó, kárhozat! /Hogy én születtem helyre tolni azt.”

Szerző:.....

Szereplő:.....

c) „Nincs a teremtésben vesztes, csak én!”

Szerző:.....

Szereplő:.....

3 pont	
--------	--

2. Válaszoljon a színjátszás görög istenét ábrázoló vázakép alapján! (Elemenként 0,5 pont, összesen 2 pont.)

a) Ki ő?

.....

b) Miért nevezzük kétszer születettnek?

.....

.....

c) Hogy kerül kapcsolatba a színjátszással?

.....

.....

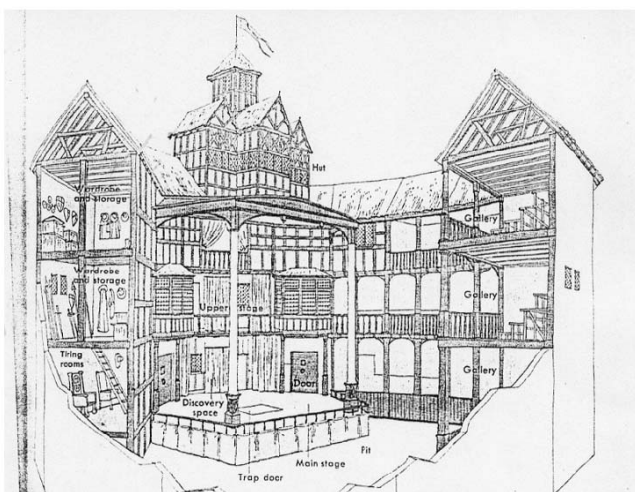
d) Mi az eredeti görög neve az őt dicsőítő kardaloknak?

.....

2 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3. Hasonlítsa össze a megadott szempontok és a képek segítségével az angol reneszánsz és a francia klasszicizmus színjátzását! Írjon egy-egy jellemző vonást a táblázatba! (Elemenként 0,5 pont, összesen 2 pont.)

Szempontok	Angol reneszánsz	Francia klasszicizmus
Jelenetváltás módja, világítás, jelmezek		
Az arisztotelészi szabályok betartása, nyelv		

2 pont	
--------	--

4. Határozza meg a megadott személy és évszám jelentőségét a magyar nyelvű hivatásos színjátzás kialakulásában! (Elemenként 1 pont, összesen 2 pont.)

a) Déryné

b) 1837.

2 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

5. Rendezze táblázatba a megadott szerzőket és stílusirányzatokat! *(Hibátlanul kitöltött soronként 1 pont, összesen 3 pont.)*

Katona József, Heltai Jenő, Mrožek, G.B.Shaw, Puskin, Molnár Ferenc, Beckett, Schiller, Ionesco

abszurd, romantika, polgári dráma

Századok	Szerzők	Jellemző stílusirányzat
XVIII-XIX. század		
XIX. század vége – XX. század első fele		
XX. század második fele		

3 pont	
--------	--

6. Hogyan újítja meg a hagyományos színjátszást Sztanyiszlavszkij?

Írja be az alábbi táblázatba az ő munkásságához köthető újításokat! *(Elemenként 1 pont, összesen 3 pont.)*

Hagyományos színjátszás	Sztanyiszlavszkij színháza
A színészek között sztár-rendszer van, ez alapján történik a szereposztás.	
A rendezőnek alig van szerepe egy előadás létrehozásában, gyakran nincs is rendező.	
A rövid próbaidőszakban fegyelmezetlenség és pontatlanság jellemző.	

3 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

II.

JELENETÉRTELMEZÉSHEZ, A JELENET SZÍNHÁZI MEGVALÓSÍTÁSÁHOZ
KÖTŐDŐ, ELEMZÉST ÉS ÉRTELMEZÉST IGÉNYLŐ KÉRDÉSEK
(20 PONT)

Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde
(részlet az 1. felvonásból)

Tünde, Ilma

jőnek.

Tünde

Ilma, én itt meghalok.

Ilma

Ah, ne halj meg, asszonyom,

Nincs, hová temesselek.

Tünde

Veszteségem kínja tenger,

Rajta szélvész bánatom.

Ilma

Tenger színe változandó.

Tünde

Veszteségem kínja nem.

Ilma

A szélvészek elmulandók.

Tünde

Bánatom hatalma nem.

Ilma

Ah, ez mind azért vagyon,

Mert magad sem vagy halandó.

Tünde

Ilma, mondd el, mit tegyek?

A hitetlen ész tanácsa

Lelkemet már nem szolgálja,

S szívem oly igen beteg.

Ilma

Azt igen bölcsen teszed,

Hogy tanácsomat kívánod,

Itt a földön, asszonyom,

Hol te, mint én, nem születnél,

Mert a göncöl csillagán

Úgy termettél rózsafán;

Onnan egy vihar lerázott,

S Csongor úrfi kebelén

Virradál meg, ébredél fel!

Kínos édes érzeménnyel,

S most kérsz; hogy segítsek én.

Tünde

Ilma, ily vigasztalóm vagy?

Ilma

Halld tovább: a munka nem nagy.

Csongor úrfi erre jó.

Itt a hármás útelő.

Erre, mondtam, hogy menendünk.

Tünde

S az mi hasznot hajt nekem?

Ilma

Itt az úton jelt tegyünk.

Tünde

Ilma, Ilma kedvesem,

Mondd, mi jel legyen?

Ilma

Halálfő.

Tünde

Visszarémül.

Ilma

Hát reményfő.

Tünde

Milyen az?

Ilma

Halld asszonyom:

Hagyd itt a kisujjodat.

A kisujj már azt jelenti,

Hogy nagyobb ujj is vagyon.

Tünde

Lelkemet, ha úgy lehetne,

Hagynám, Ilma, zálogúl.

Tán elfogná társaúl,

S avval hozzám elsietne. -

Ah, de úgy sem volna jó,

Mert ha lelkem nála lenne,

Vissza hozzám nem sietne,

Amint vissza, tört hajó

Árva parthoz nem siet,

Melyen a búbánat él,

A reménység sem remél,

S mindent pusztaság temet.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Ilma

Hagyd el a nehéz tünődést.
Asszonyom, te szép virágszál,
Már tudom, mi jelt teszünk.
Nézd, a tiszta szép homok,
Ebben a kis lábnyomok
Csongor úrfinak szemében
Mind vezérlő csillagok.
Add idább hát lábadat,
Hadd nyomom le a homokba.

Tünde

Ilma, nézd, itt lábnyomom.

Ilma

Most én is nyomot hagyok
S mellé hosszú nagy fület,
Balga férjem címerét.

Tünde

A sötétben szikra is világít,
Jó reményem, el ne hagyj. *El.*

Ilma

Jaj, jaj! ott a telken Balga ásít;
Nincs más mentség, mint: szaladj. *El.*

Dráma — emelt szint

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

7. Állítsa párhuzamba Vörösmarty Mihály Csongor és Tünde című alkotását az alábbi művekkel! Milyen szempontok szerint vonható közöttük párhuzam? (Művenként 2 pont, összesen 4 pont.)

a) Shakespeare: Szentivánéji álom

.....

.....

b) Népmesék

.....

.....

4 pont	
--------	--

8. Vizsgálja meg a jelenet helyét és szerepét a mű egészében!

(Emlékeztetőül:

Az idézett jelenet előtt az ördögfiak jelenete, majd Mirigy monológja található, melyben rókává változtatott lányát keresi. Az idézett jelenet után az ördögfiak és Mirigy jelenete következik.) (Elemenként 1 pont, összesen 3 pont.)

a) Mi a célja a jelenet elhelyezésének a két ördög-jelenet között?

.....

b) Mi történik ezzel a jelenettel egy időben?

.....

c) Hol játszódik ez a jelenet?

.....

3 pont	
--------	--

9. A jelenet legfontosabb szervezőeleme az ellentét. Bizonyítsa ezt a következő kérdésekre adott válaszokkal!

a) Milyen ellentétet fogalmazhatunk meg Tünde és Ilma között? Írjon négy ellentét-párt! (Páronként 0,5 pont, összesen 2 pont.)

Tünde	Ilma

Dráma — emelt szint

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

b) Milyen különbségekre figyelhetünk fel kettőjük beszédében? Írjon négy különbséget!
(Páronként 0,5 pont, összesen 2 pont.)

Tünde	Ilma

4 pont

10. Írjon egy-egy példát Ilma humoros megszólalásaiból! a (Elemenként 0,5 pont, összesen 2 pont.)

a) képes és valóságos jelentés keverése:

.....

b) gúny:

.....

c) szójáték:

.....

d) indulatszók használata:

.....

2 pont

11. a) Ilma ebben a jelenetben kimondja, hogy mi választja el Csongort és Tündét. Írja ide azt az idézetet, melyben Ilma ezt megfogalmazza! (1 pont)

.....

b) Nevezze meg azt a szereplőt, amely később ezt a köztük lévő különbséget föloldja!
(1 pont)

.....

2 pont

Dráma — emelt szint

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

12. Milyen szövegrészekkel tudná igazolni, hogy Tünde emberi gyengeségekkel rendelkezik? Írjon a jellemvonások mellé egy olyan idézetet, amely bizonyítja ezt az állítást! (Elemenként 0,5 pont, összesen 2 pont.)

Idézet	Jellemvonás
	sopánkodó
	nem gyakorlatias
	bizonytalan
	naiv

2 pont	
--------	--

13. Ebben a jelenetben egyetlen cselekvés zajlik le. Mi ez? Hogyan zajlik le? Hogyan viszi ez a cselekvés tovább a cselekményt? Néhány mondatos válaszában használjon néhányat a következő kifejezések közül: *akció, dikció, státusz, kapcsolat, távolság, tér!* (3 pont)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

III.
SZÍNHÁZI ELŐADÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ ELEMZÉST, ÉRTELMEZÉST,
REFLEKTÁLÁST IGÉNYLŐ ESSZÉFELADAT
(25 PONT)

14. Írjon egy elemző-reflektáló esszét az alábbi színházi előadások egyikéről, amelyben a címben megadott témából kiindulva értelmezi a választott művet! (Választását a színházi előadás betűjelének bekarikázásával jelölje!)

a) Szigorúság és játékoság Taub János rendezésében – fogalmazza meg A hetvenkedő katona előadásának elemző bemutatásával Taub rendezésének fenti sajátosságait!

Plautus: A hetvenkedő katona
Radnóti Miklós Színház, 1988.
Rendezte: Taub János

„Taub János rendezése mindenekelőtt úgy fogható fel [...] mint commedia dell’arte-elődarab és egy mai cirkuszi tréfa keveréke, s ehhez hozzáad egyfajta – s igen következetes – groteszk gesztus- és mimikarendszert, mozgáskompozíciókat, hozzáadja a meghökkentő kellékek és öltözékek kavalkadját, hozzáad megszámlálhatatlan játékötletet, sziporkát, s hozzáad a Csiky Gergely-fordítás kissé nehézkes, de jól mondható szövegéhez egy csomó mai poént, szójátékot, bemondást. Hogy ez mennyire az eredeti Plautus-vígjáték, felesleges firtatni; amit látunk, roppant mulatságos, roppan szórakoztató, roppant szellemes és roppant sodrású. Egyfajta stílus markáns megvalósítása, de egyben stílusparódia is, sok iróniával és legalább ugyanannyi öniróniával.” (Takács István – Színházi esték – Szuperhős a kukában – A hetvenkedő katona a Radnóti Színházban – Népszava 1988. 04. 19.)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Radnóti Miklós Színpad
VI., Nagymező utca 11.

Plautus: **A HETVENKEDŐ KATONA**
vigjáték két részben

Fordította: Csiky Gergely

PYRGOPOLINICES	Gáspár Sándor
PERIPLECTOMENES	Gera Zoltán
PHILOCOMASIUM	Herceg Csilla
PLEUSIDES	Márton András
ACROTELEUTIUM	Egri Kati
MILPHIDIPPA	Varga Mária
PALAESTRIO	Eperjes Károly
SCELEDRUS	Nemcsák Károly

valamint:

Bellus Attila fh., Fűr Anikó fh., Berzsényi Zoltán

Díszlet: É. Kiss Piroska Jelmez: Szakács Györgyi m.v.
A rendező munkatársa: Balák Margit
Zenei vezető: Novák János

Rendező
TAUB JÁNOS

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

b) Ascher Tamás „rendezéseiben a gondosan kimunkált színészi játék, az eleven színpadi élet közvetíti a gondolatokat.” (Magyar Színházművészeti Lexikon) Igazolja a fenti két állítást Ascher Három nővér-rendezésének elemző bemutatásával!

Csehov: Három nővér
Katona József Színház, 1985.
Rendezte: Ascher Tamás

„Ascheré a legmeggrázóbb Három nővér-változat, amelyet láttam. A legszenvedélyesebb és a legkegyetlenebb. És ezért a legigazibb. Ha úgy tetszik, tökéletesen realista, stíluseszközeiben szinte konzervatív előadás. Azt bizonyítja, hogy milyen értelmetlenné válnak ezek a jelzők, amikor a játék személyessége és hitele elsöpör mindenféle definíciót. Amikor az előadás világképe megfellebbezhetetlen.” (*Mészáros Tamás: Egy korszakos előadás emlékére – Színház 1994. április*)

„Ascher előadása valóban úgy épül, mint egy szimfonikus mű, amelyben az egyes szólamok – ha úgy tetszik, a színészi stílusok, ha úgy, a tágabb értelemben vett színpadi effektusok – egymásra felelnek, összerímelve, s a látszólag össze nem illő hatáselemek egységet alkotnak. A színpad mélyén látjuk vonulni a katonákat, a harsogó induló már elviselhetetlen, úgy érezzük, e szörnyű apoteózist nem lehet tovább fokozni, a Prozorov-ház ajtaján ekkor kilép Andrej, a megviselt papucsférj, kézen vezeti kisfiát, felemeli, nyakába ülteti, mutatja neki a masírozó katonákat.” (*Pályi András: Színházi előadások Budapesten – Csehov: Három nővér*)

Dráma — emelt szint

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Dráma — emelt szint

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Feladatok	maximális pontszám	elért pontszám
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	15	
1.	3	
2.	2	
3.	2	
4.	2	
5.	3	
6.	3	
II. Jelenetértelmezés	20	
7.	4	
8.	3	
9.	4	
10.	2	
11.	2	
12.	2	
13.	3	
III. Esszéfeladat	25	
14. A feladat megértése	4	
Az ismeretek mennyisége, mélysége	12	
A téma kidolgozottsága, a megközelítés sokszínűsége	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	3	
I.+II.+III. összesen	60	

Dátum:

javító tanár

	pontszáma	programba beírt pontszám
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok		
II. Jelenetértelmezés		
III. Esszéfeladat		

javító tanár

jegyző

Dátum:

Dátum: